

Polskie rolnictwo wobec globalizacji

To, co się dzieje na innych kontynentach nie jest obojętne dla polskiego rolnictwa.

Współczesny świat jest bardzo podzielony, zarówno co do poziomu wyżywienia ludności w różnych regionach, jak i stosowania nowoczesnych technologii produkcji rolnej. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB w ramach wieloletniego (2005 - 2009 r) programu badawczego pt.

„Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej ” bada także wpływ globalizacji na polskie rolnictwo.

Produkcja żywności wobec stale rosnącej liczby mieszkańców naszego globu jest i będzie ważnym problemem nie tylko dla polityków, ale również dla nauki i techniki. Mimo stale rosnącej produkcji żywności, pomimo powiększania jej zasobów, nadal nie wyeliminowano głodu na świecie. Do paradoksów można zaliczyć np. Indie, gdzie po wprowadzeniu zielonej rewolucji istnieją nadwyżki żywności, a mimo to wielu ludzi głoduje z powodu biedy.

Dotychczasowe rezultaty badań nad globalizacją, prowadzonych w ramach programu IERiGŻ przedstawiono na seminarium. O globalizacji finansowej w rolnictwie, wyżywieniu ludności na świecie, a także o globalizacji i regulacjach w światowym handlu rolnym mówili: prof. Jacek Kulawik, dr Mariola Kwasek i dr Grzegorz Dybowski.

Globalizacja a produkcja żywności

Podstawowym produktem pokarmowym na świecie są zboża. Produkcja ich systematycznie rośnie głównie dzięki wprowadzaniu nowych technologii, nowych odmian zbóż, które umożliwiają wzrost wydajności z jednostki powierzchni. W roku 2002 w światowej strukturze produkcji zbóż dominowała kukurydza - 604 mln ton (33 proc. ogólnej produkcji), potem kolejno: pszenica - 574 mln ton (31 proc.), ryż - 383 mln ton (21 proc.), jęczmień - 136 mln ton (7 proc.) i sorgo - 52 mln ton (3 proc.). Osiągane plony zbóż z uwagi na stosowane technologie, a także warunki glebowo - klimatyczne są bardzo zróżnicowane. I tak na kontynencie afrykańskim plony te wynoszą zaledwie 1240 kg/ha, w Europie 47,52 kg/ha, a w Azji 3269 kg/ha. Od ilości wyprodukowanego zboża,

głównie w krajach rozwiniętych, zależy wielkość produkcji zwierzęcej, która ma olbrzymi wpływ na wyżywienie ludności.

Warto wiedzieć, że produkcja mięsa w latach 1961 – 2002 wzrosła w Azji prawie 5-krotnie w przeliczeniu na 1 mieszkańca, a w Afryce zaledwie o 1,5 proc. Tak duże dysproporcje w produkcji rolniczej, będące również skutkiem procesów globalizacji, prowadzą do dalszego, widocznego bogacenia się krajów bogatych i ubożenia krajów biednych, szczególnie afrykańskich, które nie są w stanie osiągnąć poziomu samowystarczalności żywieniowej.

Perspektywy wzrostu produkcji rolniczej.

Naukowcy przypuszczają, że w roku 2020 liczba ludności na świecie przekroczy 8 mld. Czy produkcja żywności będzie w stanie dorównać stale rosącemu zapotrzebowaniu, czy będziemy w stanie się wyżywić?

W wielu ośrodkach naukowych, również w Polsce, stale prowadzone są badania nad oceną szansy zaspokojenia potrzeb żywnościowych na świecie. Naukowcy optymistycznie patrzą w przyszłość pod warunkiem jednak, że następować będzie dalszy wzrost poziomu kultury rolnej, wprowadzane będą nowe technologie produkcji, a równocześnie chronić się będzie ziemię uprawną przed zanieczyszczeniami. W wyniku procesów globalizacji to, co się dzieje na innych kontynentach nie jest obojętne także dla Polski. Rozwój takich potęg produkcyjnych, jak np. Nowa Zelandia, Brazylia czy Chiny będzie oddziaływał nie tylko regionalnie, ale także globalnie na rozwój rolnictwa i produkcję żywności.

Wpływ globalizacji na polskie rolnictwo.

Akcesja Polski do Unii Europejskiej otworzyła nowe szanse rozwiązywania wielu problemów ekonomicznych i społecznych naszego rolnictwa. W dużym organizmie gospodarczym, jakim jest UE, łatwiej reagować na zmieniające się zarówno trendy produkcyjne i finansowe w rolnictwie, jak i problemy związane ze wspieraniem produkcji gospodarstw niskotowarowych, czy dostosowaniem gospodarowania do standardów unijnych. Wspólna Polityka Rolna, wprowadzenie dopłat bezpośrednich, regulacja rynku rolnego, programy rozwoju obszarów wiejskich wymuszają u nas wiele zmian zarówno w kierunkach rozwoju produkcji rolniczej, jak i szeroko rozumianym funkcjonowaniu obszarów wiejskich, na których mieszka ponad 38 proc. ludności naszego kraju.

Unia Europejska i jej wspólna polityka rolna będzie musiała dostosować się do zmieniających się warunków w światowej produkcji i handlu rolnym. Rokowania w ramach WTO powodują dalsze ograniczanie barier w światowym handlu i protekcjonizmu. A zatem zmieniać się będzie struktura obrotu artykułami rolnymi, co będzie odczuwalne także w naszym kraju. Ponadto otworzą się nowe możliwości dla produkcji rolnej, związane np. ze

stosowaniem biomasy w celach energetycznych. Polska znajduje się w trudnym momencie zwrotnym, bo tradycyjna produkcja nie zapewni polskiemu gospodarstwu rolnemu wystarczających dochodów. Głównymi problemami dla Polski jest dywersyfikowanie produkcji rolniczej, oraz zmiana aktywności zawodowej ludności mieszkającej na obszarach wiejskich. Z drugiej strony globalizacja stwarza szansę innego jakościowo wykorzystywania nowych technologii, nowych osiągnięć nauki, ale niesie również ze sobą trudności, wyzwania i sprzeczności, które będą wymagały rozwiązania w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Lech Parzuchowski